

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİS BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRBAŞ
Zonguldak Milletvekili

Hava kirliliği; canlıların sağlığını olumsuz yönde etkileyen yabancı maddelerin, belirlenen standartların üzerindeki miktar ve yoğunluğa ulaşması olarak tanımlanmaktadır. Hava kirliliği, doğal kaynaklardan ortaya çıkabileceği gibi insan faaliyetlerinden de meydana gelmektedir. Özellikle sanayi tesislerinden kaynaklanan hava kirliliğinde gözle görülemeyen partikül maddeler hava yolu ile insan vücudunda kana karışarak çok ciddi sağlık sorunlarına neden olmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Uluslararası Kanseri Araştırmaları Ajansı'nın (IARC), 17 Ekim 2013'de yaptığı açıklamada; dış ortam hava kirliliğinin akciğer ve mesane kanserine yakalanma riskini arttırdığı, bu nedenle hava kirliliğinin, kanser yapıcı etkenler Grup I listesine alındığını duyurulmuştur. Yine Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre dünyada her yıl toplam 8 milyon insan iç ve dış ortam hava kirliliğinin yol açtığı hastalıklar nedeniyle erken ölmektedir. Bu ölümlerin 4,2 milyonu temelde sanayi, trafik ve ısınma kaynaklı dış ortamdaki hava kirliliğine bağlı olarak gerçekleşmektedir.

Doğal sebeplerin dışında sanayi tesislerinden kaynaklanan hava kirliliği denildiğinde akla ilk gelen kentler arasında Zonguldak gelmektedir. Yapılan araştırmalarda Zonguldak'taki sanayi tesislerinin neden olduğu hava kirliliğinin, bölgenin topografik özellikleri de eklenince daha da arttığı ifade edilmektedir. Bu nedenle Zonguldak merkezde hava kirliliğini önleme konusunda alınan standart tedbirlerin dışında ve ilerisinde bazı önlemlerin alınması bir zorunluluktur. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı hava kalitesini ölçerken kullandığı referans aralıkları; 0-50 'İyi' (hava kalitesi memnun edici), 50-100 'Orta' (orta düzeyde sağlık endişesi), 100-150 'Hassas' (hassas gruplar için sağlık etkisi), 150-200 'Sağlıksız' (herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir), 200-300 'Kötü' (sağlık açısından acil durum), 300-500 'Tehlikeli' (ciddi sağlık etkisi ile karşılaşılır) şeklinde sınıflandırılmıştır.

Ulusal Hava İzleme Ağı verilerine göre Şubat 2019'da Zonguldaklılar 166'lık değer ile sağlıksız olarak tanımlanan havayı solumak zorunda kalmış, Mart 2019'da bu değer 0-50 aralığının üzerinde belirlenmiştir. Haziran ayında 180'lik hava indeksi ile yine sağlıksız olarak belirlenen aralıkta olan Zonguldak'ta, Ekim 2019'da hava kalite indeksi 346 ile 'tehlikeli' alarmı vermiştir.

Sadece 2019 yılına ait bu veriler bile Zonguldaklıların hava kirliliği açısından ne kadar sağlıksız bir ortamda bulunduğunu göstermeye yetmektedir. Özellikle termik santrallerinin yoğun olarak bulunduğu Çatalağzı Bölgesi'nde baca filtreleri olmaksızın çalışılması hava kirliliği değerlerini tehlikeli sınırına yükseltmiştir. Çevre Mühendisleri Odasının Zonguldak'ta 2018 yılında termik santraller ile ilgili olarak yapılan alan çalışmasında ise bölgedeki hava kirliliği yükünün Türkiye, Avrupa Birliği ve Dünya

Sağlık Örgütü'nün öneri değerlerinin üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Hava Kirliliği ve Sağlık Etkileri Raporuna göre ise Zonguldak merkezde 2017 yılında hava kirliliğine atfedilen ölüm sayısının 566 olduğu belirtilmektedir. Yıllardır devam eden ve ilgili kurum ve kuruluşların gereken önlemleri almaması nedeniyle hava kirliliği Zonguldak'ta kronik bir sorun haline gelmiştir.

Zonguldak merkezdeki hava kirliliği sorunu, Kdz.Ereğli ilçesinde de alarm verecek düzeydedir. Geçtiğimiz günlerde bazı basın yayın organları tarafından tehlikeli olarak tanımlanan 493 indeksine ulaştığı bilgisi yer almıştır. Daha sonra bu bilginin doğru olmadığı ifade edilmişse de kamuoyunda hava ölçümleri konusunda şüphe doğmuştur. Zaten özellikle son günlerde Kdz. Ereğli'de gözle görünür ve insan sağlığını belirgin şekilde etkileyen hava kirliliği vatandaşlarımız tarafından yoğun bir şekilde dile getirilmektedir.

Kaldı ki resmi verilere bakıldığında da Kdz. Ereğli'de hava kirliliği sorunun hassas ve insan sağlığı açısından risk teşkil edecek boyuttadır. Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı verilerine göre; Kdz Ereğli'de; 10 Mart'ta 141 olan hava kalitesi değeri, 11 Mart'ta 137, 12 Mart'ta 154, 13 Mart 147, 14 Mart 142 olarak tespit edilmiştir. İnsan sağlığı açısından risk teşkil edecek düzeyde olan bu değerler karşısında acilen önlem alınması gerekmektedir. Zira hava kirliliğinin insan sağlığı üzerindeki olumsuz ve öldürücü düzeye varabilecek etkileri pek çok bilimsel çalışma ile ispatlanmıştır.

Temiz Hava Hakkı Platformu'nun Mayıs 2019 tarihinde yayınlanan "Hava Kirliliği ve Sağlık Etkileri" Raporuna göre; "kirli havanın çocuklarda düşük doğum ağırlığı, otizm, diyabet (Tip 1), ani bebek ölümü sendromu, astım, KOAH, bronşiolit ve bronşit gibi solunum hastalıkları, zatürre, bebek ölümü ve zeka geriliği gibi sağlık sorunları ile ilişkili olduğu kanıtlanmıştır." Hava kirliliğinin olduğu bölgelerde, yaşam sürelerinde azalmaların olduğu, kronik bazı rahatsızlıkların seyrinde de olumsuz etkilerinin olduğu, doğrudan insanlar üzerinde yarattığı etkilerin dışında bitki örtüsünde oluşturduğu olumsuz etkiler ile de insan hayatını etkilediği bilim insanları tarafından ifade edilmektedir.

Bu çerçevede;

- 1)Zonguldak merkez ve Kdz Ereğli'deki artan hava kirliliğinin nedeni nedir?
- 2)Zonguldak merkez ve Kdz. Ereğli'de son dönemde daha da artan hava kirliliğinin engellenmesi için Bakanlığınızca önlem alınmış mıdır? Alındıysa bu önlemler nelerdir?
- 3)Zonguldak merkez ve Kdz. Ereğli'de kaç tane hava kalitesi ölçüm cihazı bulunmaktadır?
- 4)Hava kalitesi ölçüm cihazlarının konumları neye göre belirlenmiştir? Bu cihazlar hangi kriterlere göre yerleştirilmiştir? Cihazların doğru ölçüm yaptığına ilişkin doğrulama yapılmış mıdır?
- 5)Hava kalitesi ölçüm cihazlarında meydana gelebilecek arızaların, hava kalite indeksinde yaratacağı, indeks aralığına ilişkin bir standart var mıdır?
- 6)Son 2 yıl içinde Zonguldak merkez ve Kdz. Ereğli ayrı ayrı belirtilmek üzere hava kalitesi hassas, sağlıksız ve kötü seviyesine kaç defa çıkmıştır?

7) Son 1 hafta içinde Zonguldak merkez ve Kdz. Ereğli'de hava kalitesi ölçüm cihazlarının her birinin ölçtüğü indeksler arasında fark olduğu ifade edilmektedir. Her bir ölçüm cihazına ait 5 -13 Mart 2020 tarihleri arasında indeksler nelerdir?

8) 12 Mart 2020'de Kdz. Ereğli'de hava kirliliği indeksinin tehlike sınırına yükselmesi nedeniyle, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Zonguldak İl Müdürlüğü yetkililerince yerinde inceleme yapıldığı ifade edilmektedir. Bu inceleme sonucunda ne gibi bulgulara ulaşılmıştır?

9) Son 5 yıl içinde Zonguldak merkez ve Kdz. Ereğli'deki sanayi tesislerine hava kirliliği nedeniyle uygulanan para cezası ile idari tedbirler nelerdir?